

Den nævnte overordnede samfundsmæssige interesse i en effektiv forureningsbekæmpelse må imidlertid afvejes over for hensynet til den enkelte borger og virksomhed.

Spørgsmålet om, hvorvidt der bør indføres et ubetinget forureneransvar, må bl.a. vurderes på baggrund af, at der efter de gældende regler i miljøerstatningsloven er objektivt ansvar for det offentlige udgifter til oprensning, såfremt forureningen er sket som led i en særligt miljøfarlig eller forurenende erhvervmæssig aktivitet. En påbudsmodel med ubetinget forureneransvar vil derfor i det væsentlige få selvstændig praktisk betydning for de mange borgere og virksomheder, som ikke udøver en erhvervmæssig aktivitet, der er betegnet som særligt farlig eller forurenende.

En påbudsmodel med ubetinget forureneransvar vil umiddelbart medføre en entydig placering af den økonomiske risiko og en administrativ lettelse for miljømyndighederne, navnlig fordi de under en sådan ordning ikke skal godtgøre, at forureneren har handlet uforsvarligt.

Spørgsmålet er således, hvordan man fremmer en effektiv indsats for at løse miljøproblemerne og samtidig sikrer, at uskyldige forurenere, som ikke udøver en særligt farlig eller forurenende erhvervmæssig aktivitet, ikke rammes individuelt på en måde, der vil kunne virke stødende mod den almindelige retsopfattelse i befolkningen.

Et ubetinget forureneransvar vil kunne virke som en meget hård regel i tilfælde, hvor den pågældende borger eller virksomhed er uden skyld i forureningen, navnlig hvor den pågældende ikke opnår en indtjening ved en aktivitet, som medfører en særlig risiko for forurening.

Udvalget finder, at der ikke bør indføres et ubetinget grundejeransvar. Et flertal (repræsentanter for Amtsrådsforeningen, Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, Danmarks Naturfredningsforening, Finansministeriet, Justitsministeriet, Kommunernes Landsforening, Københavns og Frederiksberg Kommuner, Foreningen af Rådgivende Ingeniører, Entreprenørforeningen og Foreningen af Jordrensere, Skatteministeriet, Ellen Margrethe Basse og Miljøstyrelsen) peger på, at en påbudsmodel med ubetinget forureneransvar i øvrigt bør begrænses til at omfatte forurening, der stammer fra erhvervmæssig eller offentlig aktivitet samt forurening fra olietanke, der anvendes ved opvarmning af boliger.

På den anførte baggrund finder det nævnte flertal, at den rigtige løsning er den ovenfor nævnte påbudsmodel med ubetinget forureneransvar i kombination med en ordning baseret på forsikringsprincipper. Der må i

givet fald være tale om en forsikring, som til en rimelig præmie i praksis dækker udgifterne ved efterlevelsen af et påbud om oprensning. Udvalget har alene drøftet spørgsmålet om en obligatorisk ordning for så vidt angår olietanke, som anvendes til opvarmning af boliger, jf. pkt. 7.8.3.

Udvalget har forelagt spørgsmålet om en forsikringsordning for Assurandør Societetet, men det har ikke inden afslutningen af udvalgsarbejdet været muligt endeligt at afklare, hvorvidt branchen kan etablere sådanne forsikringsordninger.

Nogle af udvalgets medlemmer finder, at en påbudsmodel med ubetinget forureneransvar kun kan accepteres, hvis det er muligt på rimelige vilkår at afdekke det ubetingede ansvar gennem en ordning baseret på forsikringsprincipper. Disse medlemmer lægger afgørende vægt på, at uskyldige borgere og virksomheder, ikke bør kunne rammes individuelt på en måde, der kan være økonomisk ødelæggende for de pågældende.

Andre af udvalgets medlemmer finder, at samfundets interesse i en effektiv forureningsbekæmpelse må tillægges en sådan vægt, at det ubetingede forureneransvar under alle omstændigheder bør gennemføres.

Det nævnte flertal i udvalget er imidlertid som nævnt enige om, at den nævnte kombinationsmodel er den løsning, der ud fra såvel retssikkerhedsmæssige som effektivitetsmæssige hensyn bør gennemføres.

Udvalget henstiller på denne baggrund, at Miljø- og Energiministeriet fortsætter drøftelserne med forsikrings erhvervet med henblik på at udforme en sådan ordning.«

Jordforeningsudvalgets betænkning indeholder endvidere en række betragtninger netop om forholdet mellem miljøerstatningsloven og den foreslåede offentligtregulerende i forslaget til jordforeningsloven. Udvalgsbetænkningen fremhævede en række forskelle mellem de to reguleringsformer.

Betænkningen fremhævede for det første, at selvom miljøerstatningsloven regulerer spørgsmålet om, under hvilke betingelser en forurener skal erstatte udgifter til bl.a. genopretning af miljøet, så sikrer denne lov ikke i sig selv, at der faktisk sker genopretning af en forvoldt skade på miljøet. Dette skyldes, at denne lov som sådan ikke er møntet på at sikre varetagelsen af hensynet til menneskers sundhed og miljøet.

For det andet pegede betænkningen på, at afgrænsningen af de virksomhedstyper, der er omfattet af miljøerstatningsloven, er fastsat med udgangspunkt i miljøbeskyttelseslovens godkendelsesregler og dermed ikke nødvendigvis har direkte sammenhæng med, hvornår der kan opstå jordforureninger, og hvor alvor-